

Dr. Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter úr részére
Földművelésügyi Minisztérium
Budapest

Tárgy: A génmódosítást elutasító országok összefogása és a transzatlanti szabadkereskedelmi egyezmények

Tisztelt Miniszter Úr!

Örömmel értesültünk róla, hogy Magyarország kezdeményezi a génmódosított szervezetek mezőgazdasági alkalmazását elutasító uniós tagországok összefogását, azzal a céllal, hogy az egész Európai Unió génmódosítás-mentes övezet legyen. Reméljük, sikerül elérni ezt a célkitűzést, hiszen mi is ezért tevékenykedünk már több mint egy évtizede. Ebben a küzdelemben – miként azt eddig is tettük – továbbra is segítjük a kormány erőfeszítéseit a saját eszközeinkkel.

Szeretnénk ugyanakkor felhívni a Miniszter Úr figyelmét arra, hogy a génmódosítás-mentes Európa megteremtéséért, ill. hazánk génmódosítás-mentességének megtartásáért történő erőfeszítéseket komolyan veszélyeztetik az EU és az Egyesült Államok közötti szabadkereskedelmi tárgyalások (TTIP), valamint az EU és Kanada között megkötött, és már csak ratifikálásra váró szabadkereskedelmi egyezmény (CETA).

Bár az EU által nemrég elfogadott döntés értelmében génmódosított szervezetek termesztésének tilalma nemzeti hatáskörbe került, továbbá az Alaptörvény tartalmazza hazánk génmódosítás-mentességet, úgy véljük, mindez nem nyújt teljes mértékű garanciát, mert – miként arra a héten Szabó Marcel, az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese is felhívta a figyelmet – az Egyesült Államokkal, illetve Kanadával megkötni tervezett szabadkereskedelmi egyezmények felülírhatják ezeket a rendelkezéseket.

Jóllehet az Európai Bizottság megpróbálja megnyugtatni a közvéleményt azt állítva, hogy génmódosításra vonatkozó európai szabályokat nem fogják érinteni az EU és az Egyesült Államok közötti szabadkereskedelmi tárgyalások, véleményünk szerint több dolog is aggodalomra ad okot:

- Bár az Európai Bizottság egy évvel ezelőtt még azt állította, hogy az élelmiszerbiztonság kérdése nincs napirenden, a TTIP tárgyalások nemrég nyilvánosságra hozott dokumentumai szerint mégis folynak egyeztetések az élelmiszerbiztonsági szabályokról. A dokumentumok szerint a terv az, hogy az erre vonatkozó rendelkezések harmonizálását kétoldalú kereskedelmi bizottságok végzik majd. Ez jelentős eltávolodás a jelenlegi helyzettől, amelyben az EU egyrészt önállóan dönt az élelmiszerbiztonsági kérdésekről, másrészt abban élelmiszerbiztonsági szakértők vesznek részt, míg a TTIP után a döntés kereskedelmi tárgyalók kezébe kerülne. Félő, hogy ha ezek a bizottságok felállnak, csendben, hosszú és bonyolult szakszövegekbe rejtve lazítanak például a génmódosított élelmiszerek jelölési szabályain és más, a génmódosított szervezetekre vonatkozó szabályokon, illetve azok alkalmazásán.
- Az EU és Kanada közötti egyezményben közös célkitűzésként szerepel „a biotechnológiai termékekre vonatkozó szabályozás által a kereskedelemre gyakorolt negatív hatások minimalizálása”. Ez pedig azt jelenti, hogy a kereskedelmi érdekeket az élelmiszerbiztonság, az egészségvédelem és a környezetvédelem elé helyezhetik.
- A CETA szövegtervezete és a TTIP-vel kapcsolatos kiszivárgott anyagok, valamint az amerikai kormány, illetve a géntechnológiai cégek és szövetségeik nyilatkozatai arra mutatnak, hogy az Egyesült Államok arra törekszik, hogy az engedélyezési folyamatban az

elővigyázatosság elve helyett az óriáscégek érdekeinek sokkal inkább megfelelő amerikai szabályozási rendszert vegye át az EU is, ezáltal komoly élelmiszerbiztonsági és környezeti kockázatokat rászabadítva Európára a profitérdekek előbbre tolásával.

- Ha esetleg nem is változnának a génmódosított szervezetekre vonatkozó európai jogszabályok, önmagában már az is komoly problémát okozhat, ha a jelenlegi szabályok végrehajtása, alkalmazása változik meg, és a géntechnológiai cégek kívánságának megfelelően felgyorsulna a génmódosított szervezetek európai engedélyezése vagy az EU feloldaná az engedéllyel nem rendelkező génmódosított szervezetekre vonatkozó zéró toleranciát az élelmiszerekben és a vetőmagokban. Ez a valóságban azt jelentené, hogy legálissá tenné az EU a GMO-szennyezést.
- Aggodalomra ad okot az is, hogy a szabadkereskedelmi tárgyalások során az Európai Bizottság háttéralkukat is köt Kanadával és az Egyesült Államokkal. Egy kiszivárgott levélből az is kiderült, hogy a CETA tárgyalások után az EU akkori egészségügyi és fogyasztóvédelmi biztosa, Tonio Borg biztosította kanadai miniszter kollégáját arról, hogy az EU hajlandó lenne a lehető leghamarabb engedélyezni a génmódosított repce behozatalát. Ez azért különösen problémás, mert a repcének Európában van a géncentruma, így a kereszttbe porzások miatt idővel a transzgén átkerülhetne a repce vadon élő rokonaiba. A hasonló génszennyezések miatt Kanadában ma már lényegében lehetetlen génmódosítás-mentes repcét termesztetni, és ha beengednék a génmódosított repcét Európába, akkor minket is ez a veszély fenyegetne.
- A CETA-nak a nyilvánosságra hozott dokumentumok szerint szerves része az ún. befektető-állam vitarendezési mechanizmus (ISDS), és az eddigi tervek szerint a TTIP is tartalmazna egy ISDS-ről szóló fejezetet. Ez a befektetésvédelmi mechanizmus lehetővé tenné akár azt is, hogy egyes multinacionális cégek beperelhessék majd kormányunkat, azért, mert tiltjuk a génmódosított növények termesztését, és esetleg sok millió dolláros kártérítést követelhetnek Magyarországtól, vagy akár ki is kényszeríthetik a génmódosított kukorica tilalmának feloldását.

A tavalyi év során ugyanakkor a TTIP-vel szemben egyre erősödő tiltakozás hatására erről az ISDS-ről az Európai Bizottság társadalmi vitát kezdeményezett. A társadalmi vitában – eddig példa nélkül álló módon – 150 ezer európai állampolgár vett részt, és 97%-uk egyértelműen ellenezte, hogy az ISDS része legyen az egyezménynek.

Az elmúlt hónapokban több tanulmány is cáfolta a TTIP állítólagos kedvező gazdasági hatásával kapcsolatos eddigi kijelentéseket. Számos kutatásból az derül ki, hogy a TTIP több százezer munkahely megszűnéséhez vezetne Európában. Mindehhez hozzájön, hogy az egyezmény hatására jelentősen megnőne a mérgező növényvédő szerek felhasználása, ami tönkretenné az éves szinten 23 milliárd eurós forgalmat realizáló bioélelmiszerek termesztésével és kereskedelmével foglalkozó ágazatot, valamint az európai méhészetet is. Ha ehhez hozzávesszük még a növényvédő szerek felhasználása miatt megnövekedő egészségügyi kiadásokat, valamint az ISDS perek következtében a kormányok által a multinacionális cégeknek fizetendő kártérítéseket, akkor felmerül a kérdés, hogy biztosan megéri-e feláldozni ennyire kétséges előnyök oltárán az európai élelmiszerbiztonságot és környezetvédelmet, valamint hazánk génmódosítás-mentes mezőgazdaságát?

Mindezek figyelembevételével kérjük, hogy

- a kormány határozottan álljon ki azért, hogy a környezetvédelem és élelmiszerbiztonság jelenlegi szintjét aláásó javaslatok, valamint a befektető-állam vitarendezési mechanizmus ne kerülhessenek bele az EU és az USA közötti szabadkereskedelmi egyezménybe;
- a génmódosított szervezetek mezőgazdasági alkalmazását elutasító uniós tagországok összefogása keretében lépjenek fel közösen a transzatlanti szabadkereskedelmi egyezmények által a génmódosítás-mentes Európát fenyegető veszélyek ellen;
- mivel a TTIP-nek mintaként szolgáló Kanada és az EU közötti, már aláírt egyezmény (CETA) hasonló pontokat tartalmaz, továbbá szerves része a befektető-állam vitarendezési mechanizmus, ezért azt Magyarország ne ratifikálja ezt az egyezményt és ugyanezt szorgalmazza a génmódosított szervezetek mezőgazdasági alkalmazását elutasító uniós tagországok között is!

Amennyiben szükségesnek látja, nagy örömünkre szolgálna, ha érveinket személyesen is megismertethetnének Önnel.

Munkájához sok sikert kívánunk!

Budapest, 2015. január 23.

Tisztelettel:

Dr. Farkas István Tamás
ügyvezető elnök
Magyar Természetvédők
Szövetsége

Szegfalvi Zsolt
igazgató
Greenpeace Magyarország
Egyesület

Dr. Boda Zsolt
szóvivő
Védegylet